

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ,
नांदेड (महाराष्ट्र)

(Swami Ramanand Teerth Marathwada
University, Nanded (Maharashtra))

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर अध्यासन व अभ्यास केंद्र
भारतीय संविधानाच्या अमृतमहोत्सवी वर्षानिमित्त

एकदिवसीय आंतरराष्ट्रीय
आंतरविद्याशाखीय चर्चासत्र

(A One-day International Interdisciplinary Seminar on
account of 75th Anniversary of Indian Constitution)

28 March 2024

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांची
नव भारताची संकल्पना

(Dr. Babasaheb Ambedkar's Idea of New India)

स्थळ : अधिसभा सभागृह

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड

विद्यापीठ :

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठाची १७ सप्टेंबर १९९४ रोजी स्थापना झाली. हैदराबाद मुक्तिसंग्रामाचे नेते स्वामी रामानंद तीर्थ यांचे नाव या विद्यापीठाला देण्यात आले आहे. ज्ञान, कौशल्य, संशोधन व स्पर्धेत टिकण्यासाठी आवश्यक घटकांचा स्वीकार करून प्रगती करण्याचा हा काळ आहे. काळाची पावले ओळखून नांदेड, लातूर, हिंगोली व परभणी या जिल्ह्यांमध्ये शिक्षणप्रसाराचे कार्य विद्यापीठ निष्ठेने करित आहे. गोदातीराजवळ ५५० एकरात पसरलेल्या निसर्गसंपन्न विद्यापीठात अनेक अभिनव व विकासाभिमुख उपक्रम सुरू करण्यात आले आहेत. कार्यक्षेत्रातील चार जिल्ह्यांमधील सुमारे ३८० संलग्नित महाविद्यालयांच्या माध्यमातून मराठवाड्याच्या सर्वकष विकासात विद्यापीठाचा महत्त्वपूर्ण वाटा आहे.

अभ्यास केंद्र :

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठात २००९ मध्ये डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर अध्यासन व अभ्यास केंद्राची स्थापना करण्यात आली. समताधिष्ठित, शोषणमुक्त, बंधुता व भगिनीभावावर आधारलेला धर्मनिरपेक्ष असा लोकशाही समाज निर्माण करणे, हे डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे जीवनध्येय होते. अशा समाजाच्या उभारणीसाठी आवश्यक अशा ज्ञानमीमांसेची कास धरावी, या हेतूने या केंद्राची स्थापना करण्यात आलेली आहे. डॉ. आंबेडकरांनी ज्ञानाच्या क्षेत्रात नवी आव्हाने पेलली. शिक्षण हे समाजप्रबोधनाचे साधन व्हावे, या भूमिकेला अनुलक्षून हे अभ्यास केंद्र ज्ञानाच्या क्षेत्रात हस्तक्षेप करण्याची आणि समाजोपयोगी व मुक्तीदायी ज्ञानाची कास धरण्याची भूमिका घेते. जातिव्यवस्थेविरोधात चळवळ उभी करताना म. फुले आणि डॉ. आंबेडकरांनी नव्या ज्ञानाचे सृजन केले. नव्या समताधिष्ठित समाजाच्या निर्मितीसाठी धर्मशास्त्र, राज्यशास्त्र, समाजशास्त्र, तत्त्वज्ञान, शिक्षणशास्त्र, अर्थशास्त्र इ. विद्याशाखांमध्ये पुनर्मांडणीची भूमिका घेतली. ज्ञाननिर्मितीची प्रक्रिया त्यांनी व्यस्त जीवनातही अव्याहतपणे सुरू ठेवली. त्यांनी निर्मिलेले ग्रंथभांडार आणि विकसित केलेली ज्ञानमीमांसा व अभ्यासपद्धती ही गेल्या दशकांमधील सामाजिक- सांस्कृतिक चळवळींचे प्रेरणास्त्रोत राहिलेली आहे. या सर्व बाबींचा अभ्यास करणे आणि विविध स्वरूपाचे समाजहितैषी अभ्यासप्रकल्प / उपक्रम राबवणे हे या केंद्राचे उद्दिष्ट आहे. Interdisciplinary certificate course in Phule- Ambedkar studies हा प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम अध्यासन केंद्रात सुरू आहे.

चर्चासत्र नोंदणी शुल्क (Registration fees)

- प्राध्यापकांसाठी रु. ६००/-
- विद्यार्थ्यांसाठी रु. ३००/- आहे.

नोंदणी शुल्क ऑनलाईन भरण्यासाठी बँकेचा तपशील पुढीलप्रमाणे

Name of Account Holder :

Finance and Account Officer, S. R. T. M. University, Nanded - 431606

Bank Name : IDBI

Branch : Vazirabad, Nanded

Account Number : 500104000028422

IFSC : IBKL0000500

वरील खात्यात शुल्क जमा केल्यावर ८८८८७५६६२६ या व्हॉट्सअप क्रमांकावर माहिती द्यावी. म्हणजे रीतसर नोंदणी करता येईल. ऑनलाईन शुल्क भरणे शक्य नसल्यास चर्चासत्राच्या दिवशी सकाळी ९.३० ते १०.३० या वेळेत स्पॉट रजिस्ट्रेशन करता येईल. मात्र स्पॉट रजिस्ट्रेशन केलेल्या सहभागी अभ्यासकांना प्रमाणपत्र दोन दिवसानंतर मिळेल.

उद्घाटन सत्र
(वेळ : सकाळी १०.३० ते १२.३०)

● अध्यक्ष ●

मा. डॉ. मनोहर चासकर

(मा. कुलगुरू)

● उद्घाटक ●

मा. डॉ. प्रदीप आगलावे, नागपूर

(अध्यक्ष, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
चरित्र साधने समिती, महाराष्ट्र राज्य)

● बीजभाषक ●

मा. लक्ष्मीकांत देशमुख, पुणे

(ज्येष्ठ साहित्यिक तथा अध्यक्ष,
मराठी भाषा सल्लागार समिती, महाराष्ट्र राज्य)

● प्रमुख उपस्थिती ●

मा. डॉ. डी. एन. मोरे

(मा. व्यवस्थापन परिषद सदस्य)

डॉ. पराग खडके

(प्र. अधिष्ठाता, मानव्य विद्याशाखा)

● प्रास्ताविक आणि स्वागत ●

डॉ. पी. विठ्ठल

सत्र दुसरे
(वेळ: १२.३० ते २.००)

अध्यक्ष

डॉ. नम्रता बागडे, हैदराबाद

विषय : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे कृषिविषयक विचार
आणि समकालीन कृषिव्यवस्था

डॉ. नारायण कांबळे, अहमदपूर

विषय : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांची पत्रकारिता

डॉ. मुनवल्ली मैजोद्दीन मैनोद्दीन, बेळगाव

विषय : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे शैक्षणिक योगदान

चर्चक

डॉ. तुषार चांदवडकर, डॉ. प्रकाश वाघमारे,
डॉ. शशिकांत पाटील, डॉ. मनोहर शिरसाठ,
डॉ. विजय राऊत, डॉ. मोहन सौंदर्य

भोजन अटकाश
दुपारी २.०० ते ३.००

सत्र तिसरे
(वेळ : दुपारी ३.०० ते ४.३०)

निमंत्रित वक्ते

डॉ. अविनाश कोल्हे, मुंबई

विषय : अर्थशास्त्रज्ञ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर आणि 'प्रॉब्लेम ऑफ रुपी'

प्रा. श्रीरंजन आवटे, पुणे

विषय : नवभारत : गांधी- नेहरू- आंबेडकर, समन्वयाच्या दिशा

डॉ. मारोती तेगमपुरे, अंबड

विषय : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचा आर्थिक विचार

डॉ. रेखा मेश्राम, छत्रपती संभाजीनगर

विषय : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांची समताधिष्ठीत समाजरचना

चर्चक

डॉ. अनिरुद्ध मोरे, डॉ. विजय घोरपडे,

डॉ. रुपेश कऱ्हाडे, डॉ. शिल्पा म्हात्रे, डॉ. प्रशांत घोडवाडीकर

समांतर सत्र / निमंत्रित निबंधवाचक
(वेळ ३.३०. ते ४.३०)

अध्यक्ष

डॉ. रवी सरोदे

सत्र संयोजन

डॉ. राजपाल चिखलीकर, नितीन गायकवाड

सत्र चौथे (वेळ: ४. ३० ते ६.००)

चर्चासत्राचा समारोप आणि प्रमाणपत्र वितरण

अध्यक्ष

मा. डॉ. शशिकांत ढवळे (मा. कुलसचिव)

विशेष उपस्थिती

डॉ. संतोष राऊत (Maitriveer Nagarjuna)

(हार्वर्ड युनिव्हर्सिटी, अमेरिका)

प्रमुख उपस्थिती

डॉ. प्रशांत पेशकार (मा. सदस्य, व्यवस्थापन परिषद)

विनीत

डॉ. पी. विठ्ठल

चर्चासत्र संयोजक आणि निमंत्रक तथा
समन्वयक, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
अध्यासन व अभ्यास केंद्र

डॉ. शशिकांत ढवळे

मा. कुलसचिव

संयोजन समिती : डॉ. दिलीप चव्हाण, डॉ. राजेंद्र गोणारकर, डॉ. अविनाश कदम, डॉ. वैजनाथ अनमुलवाड, डॉ. राजपाल चिखलीकर, डॉ. प्रमोद लोणारकर, श्री. काळबा हनवते, डॉ. हर्षवर्धन दवणे, ऋतुराज बुक्तरे, जयवर्धन गच्चे, अनिल सोनकांबळे, विजय अचलखांब, जनार्धन गोवंदे, रशीद शेख, डॉ. नितीन गायकवाड, डॉ. संदीप जाधव, प्रदीप बिडला

कार्यालयीन संपर्क : श्री संदीप एडके : भ्र. ८८८८७५६६२६